

Muntlige ferdigheter

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 09.03.2016

Hva er muntlige ferdigheter?

Muntlige ferdigheter innebærer å skape mening gjennom å lytte, tale og samtale. Det betyr å mestre ulike språklige handlinger og å samordne verbale og andre delferdigheter. Det betyr videre å kunne lytte til andre og gi respons og være bevisst på mottakeren når en taler selv.

Muntlige ferdigheter er en forutsetning for utforskende samtaler der vi skaper og deler kunnskap med hverandre.

Muntlige ferdigheter er en forutsetning for livslang læring og for aktiv deltakelse i arbeids- og samfunnsliv på en reflektert og kritisk måte.

Ferdighetsområder i muntlige ferdigheter

Forstå og vurdere omfatter de reseptive aspektene ved muntlige ferdigheter og innebærer å lytte, tolke og vurdere muntlig tekst og vise respekt for den som taler.

Utforme omfatter bruk av ulike uttrykksmåter som støtte i både spontan og forberedt tale.

Kommunisere omfatter det å uttrykke meninger, drøfte problemstillinger og strukturere og tilpasse egen muntlig tekst til mottakere, innhold og formål.

Reflektere og vurdere omfatter å lytte til, gi respons, videreutvikle innspill fra andre og fremme egne meninger i spontane og forberedte samtaler.

Hvordan utvikles muntlige ferdigheter?

Utviklingen av muntlige ferdigheter starter i tidlig småbarnsalder, og opplæringen i skolen må derfor bygge

på og videreutvikle ferdighetene. Gjennom utviklingen av muntlige ferdigheter i opplæringen blir kunnskap tilegnet og formidlet i alle fag. Muntlige ferdigheter gir muligheter til å gå inn i ulike roller ved å veksle mellom faglig og dagligdags kommunikasjon.

Muntlige ferdigheter blir utviklet gjennom aktiv deltakelse for å kunne bli i stand til å mestre muntlige sjangre i stadig mer komplekse lytte- og talesituasjoner. Denne utviklingen er knyttet til innhold, språk og uttrykksmåter som kjennetegner de ulike fagene. På de laveste nivåene fører opplæringen fram til å kunne uttrykke egne meninger, framføre muntlige tekster, fortelle sammenhengende om opplevelser, ta ordet etter tur i en samtale, og lytte og gi respons til andre. Opplæringen på høyere nivå leder fram til å kunne ytre seg med grunngitte synspunkter, drøfte faglige spørsmål på ulike kunnskapsområder, forstå og ta hensyn til hvordan ulike uttrykksmåter påvirker budskapet, og vurdere egne ferdigheter.

Muntlige ferdigheter som grunnleggende ferdighet - nivåbeskrivelser

Last ned nivåbeskrivelsene som liggende matriser

Forstå og vurdere

Nivåer	Beskrivelse
Nivå 1	Lytter etter informasjon og argumentasjon.
Nivå 2	Lytter etter relevant informasjon. Skiller mellom meninger og fakta.
Nivå 3	Tolker muntlige tekster med konkurrerende informasjon. Skiller mellom informerende og argumenterende tekst.
Nivå 4	Tolker komplekse tekster og reflekterer over formål og innhold.
Nivå 5	Vurderer komplekse tekster kritisk og tar stilling til innhold og formål.

Utforme

Nivåer	Beskrivelse
Nivå 1	Kombinerer verbalspråk med andre ressurser og virkemidler.
Nivå 2	Variere verbalspråk, og bruker digitale og andre ressurser og virkemidler.
Nivå 3	Bruker verbalspråk, og velger andre ressurser og virkemidler bevisst.
Nivå 4	Tilpasser verbalspråk, andre ressurser og virkemidler til formål, situasjon og tilhørere.
Nivå 5	Bruker verbalspråk, andre ressurser og virkemidler selvstendig og kritisk.

Kommunisere

Nivåer	Beskrivelse
Nivå 1	Tar ordet etter tur i samtaler og gir tilbakemeldinger. Gjengir innhold med egne ord og stiller oppklarende spørsmål.
Nivå 2	Følger opp innspill fra andre i faglige samtaler. Stiller oppklarende og utdypende spørsmål.
Nivå 3	Videreutvikler innspill fra andre og fremmer egne meninger aktivt. Støtter seg på andre og utnytter egne erfaringer i faglig arbeid.
Nivå 4	Driver samtalen framover gjennom relevante innspill. Utvexler erfaringer og kunnskap og skaper mening i faglige fellesskap.
Nivå 5	Gir respons og samtaler fleksibelt og effektivt i ulike faglige roller og situasjoner. Vurderer egen forståelse og velger relevante strategier.

Reflektere og vurdere

Nivåer	Beskrivelse
Nivå 1	Forteller om opplevelser og faglige emner. Uttrykker og begrunner egne meninger.
Nivå 2	Beskriver faglige emner og erfaringer. Argumenterer for egne meninger.
Nivå 3	Greier ut om faglige emner og prosesser. Argumenterer for egne synspunkter og tar ulike perspektiver. Bruker fagterminologi.
Nivå 4	Reflekterer over faglige emner og prosesser. Bruker nyansert fagterminologi i lengre utgreiinger. Bygger opp saklig argumentasjon.
Nivå 5	Drøfter komplekse faglige emner og prosesser med presis fagterminologi. Bygger opp en helhetlig argumentasjon.